

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 151. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 18.
Félévre ——— 6.
Negyedévre ——— 3.
Egy óra ——— 1.
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Szerda július 6

A legnemesebb torontái birtokos.

Nagybeeskerek, július 6.

Már régi keletű, de tavaly óta megsulyosodott gazdasági bajaink közepette egyetlen reménységünk az idénre kínálkozott jó termés volt. Nem valami gazdag termés. Amolyan közepes csak, de a rosszra billent gazdasági mérlegben tetemes suly lett volna ez is. És a sok nehézségtől valamelyes kárpótlása felé már kezdték nyújtotta a gazda, a mikor — éppen kűszobán az aratásnak — lecsapott az a szörnyű égháboru. Rövid pár óra alatt ezer remény ment füstbe, mert a termő föld java-része tarlóvá vált, mielőtt arattak volna rajta.

S még ha csak a pusztulás nyomában járó gazdasági bajok öregbedtek volna e pusztulás miatt. A fegyvervédelemre szorult társadalmi békére azonban legalább is akkora csapás az, mint a mekkora alatt a megviselt gazdaközönség görnyedez. Az égháboru kegyetlen aratása ezrek kezéből csavarta ki a sarlót. Azok az ezrek egész évre való keresetüket veszítették s a nélkülözés erős megpróbáltatása elé néznek. És azok körül az ezrek körül ott ólálkodik szünetlenül a szocialista izgatás, mely a nélkülözés megpróbáltatásaiban aranyhegyeket ígér. Az éhség rossz tanácsadó s annak a lelkiismeretlen izgatásnak ismét könnyebb a dolga, a béke pedig megint nagyobb védelemre szorul.

Hát hiszen persze, hogy az is valami, ha a kormány leírja az adót, meg ha a dolog nélkül maradt kezekbe munkát ad. Időre-órára enyhíti a gazda baját is, csilapítja a munkás nyomorát is. Csakhogy az adóleírás és az állami munka mind csak kiadás, a melyet bizonyos határon túl az állam sem engedhet meg magának. Mi lesz aztán azon a határon túl? Akkor, ha a gazda munkát, az állam pedig se munkát, se adóleírást nem adhat?

Ez a probléma régóta föl van vetve s hiába kerestünk rá új megoldást. Nincs más módja a fölhalmozott bajok orvoslásának, minthogy az állammal párhuzamosan lépjen sorompóba maga a társadalom is.

Hogy miként? Sokszor rámutattunk már erre a mikéntre, sokkal többször, semhogy unalmas ismétlésekbe ne bocsátkoznánk, ha újból elülről kezdenék. De meg az a sok ismételtetés falra hányt borsó amugy is. A mely társadalomban az életerő csak folytonos szuggesztió révén lüktet, abba életet a szuggesztió nem lehel soha. Annak pusztulás a sorsa, s azt a pusztulástól szép szó meg nem ójja.

Ennyi társadalmi és gazdasági baj közepette jóleső örömmel konstatáljuk, hogy a társadalom mind sürűbben adja jelét a saját maga iránt való érzéknek. Még nagyobb örömeinkre szolgál, hogy ezek a kézzel fogható tünetek a társadalom legmagasabb rétegében jelentkeznek. A ki előkelő helyről ad, igazán kétszer ad. Egyrészt gyógyít azzal, a mit ad; azonban ez még csak a kisebbik jó. A nagyobbik az, hogy példát ad, példát olyan helyről, a melyre a szemek milliói függesztvék s a melytől, ha millió meg millió nem is, de tanulhat az a bizonyos — tizezer.

Kétszer adott József főherceg, a midőn birtokából huszonötévi bérlet fejében hatszer hold földet odaadott Tisza-

Szt. Miklós és Jászova lakosságának. Adott azzal, hogy Torontáivármegye két községének munkás és becületes lakosságát izolálta a latifundiumok által teremtett földszükséglettől, a mi épen a legmagyarabb lakta és legaldottabb részeiben az országnak főbb forrása minden szociális forrongásnak.

Mindezen tanulságok levonása után pedig még hátra volna, hogy mint torontáiak, kiket az ügy a legközelebből érdekel, József főherceg iránt lerójjuk azt a hálaadót, a mi neki az ő királyi adományáért és fenséges példájáért kijár. De nem tesszük ezt. Nem, mert az ő nemesen érző szívét, az ő fenkölt lelkét sértené, ha a mi dicséretünket többre tartanók annál a jutalomnál, a mi jutalom rá nézve saját jótettének a tudata. Ennél a jutalomnál csak egy lehetne nagyobb. Ha az ő humánus példaadását minél többben követnék. Reméljük, hogy a kiktől telik, azok József főhercegtől ezt a jutalmat nem fogják sajnálni.

A nyelvkérdés. Bécsből jelentik, hogy az alsó-ausztriai tartománygyűlés ama határozatát, hogy Alsó-Ausztria valamennyi iskolájában kizárólag a német nyelv használ-tassék, ő Felsége nem szentesítette.

A D. T. E. XXXII. közgyűlése.

— Kiküldött tudósítókól. —

Pancsova, július 6.

Pancsova város közönsége igaz magyar vendégszeretettel fogadta Délmagyarország tanítóit. Tüntető szívéllyességgel, szeretettel és tisztelettel vette körül a tanügyi lelkes apostolait, mely egyaránt megtisztelő a tanítóságra, valamint a város vendégszerető polgárságára.

A nagygyűlés lefolyása ezuttal is komoly és méltóságteljes volt. Hogy együlésnek felsőbb helyen is nagy fontosságot tulajdonítanak, bizonyítja az a körülmény, hogy kultuszminiszter a tegnapi nagygyűlésen is külön képviseltette magát.

Az előadások magas nívón állottak s nem egy üdvös eszmét pendítettek meg, mely nagy kihatással lehet a magyar tanügyi fejlődésére.

Részletes tudósításunk itt következik:

A nagygyűlés.

A „Trombita” szálló díszterme már reggel 8 órakor egészen megtelt a magyar tanügyi lelkes apostolával és barátaival. Miután Schenk Jakab elnök a megjelenteket szívéllyesen üdvözölte, a kultuszminiszter képviselőtében Pancsovára érkezett Halász Ferenc osztálytanácsost küldöttség kérte a terembe, ahol Schenk elnök lendületes beszédben üdvözölte.

Halász Ferenc tartalmas beszédben üdvözli a közgyűlést. Érdekes fordulatokban fejtegeti a nemzeti irány fontosságát s áldásos működést kíván a tanítóságnak.

Dr. Ruschek Antal győri esperes-plébános és ker. tanfelügyelő gyönyörű beszédben üdvözli a közgyűlést. Ezután elnök üdvözli Steinbach és Sebestha kir. tanfelügyelőket, Mattanovich Adolfot, Pancsova városának polgármesterét, dr. Frankl István kultuszminiszteri fogalmazót, Horvát A. képzőintézeti igazgatót, Faragó István belgrádi az osztrák-magyar konzulatus igazgató-tanítóját, Sziklay, Gramma, Láng és Máthé segédtanfelügyelőket, Gizényi István biharmegyei tanító-egyleti elnököt, Litomerioky győrvidéki tanító-egyleti elnököt és dr. Ujváry Bélát a „Néptanítók

Lapja” szerkesztőjét, Mattanovich polgármester a város nevében meleg szavakban üdvözli a tanító-gyűlést és a megjelent vendégeket.

Martin Imre, polgári- és kereskedelmi iskolai igazgató a helyi bizottság nevében, Dóza Imre a Gromon Dezső magyar nyelvterjesztő egyesület nevében üdvözli a nagygyűlést.

Schenk Jakab elnök indítványára a nagygyűlés ő Felségére háromszoros éljant kiált.

Deasewffy Sándor püspök, gróf Csáky Albin, dr. Kun László kanonok, Bayer Karolin zászólónya, Kakujay Károly brassói tanfelügyelő, Axamethy min. tan., Molnár Viktor temesi főispán, az aradvidéki és végszentmihályi tanító egyesület, a póttartalékos tanítók és Gockler Lajos táviratilag üdvözölték a nagygyűlést. Az elnök indítványára határozatba megy a kultuszminiszter és a zászólónya távirati üdvözlése.

Ezt követte Ujváry Béla szerkesztő üdvözlése, mire Schenk Jakab nagy tetszéssel fogadott beszéd kíséretében megnyitja a délmagyarországi tanítóegyesület XXXII. nagygyűlését.

Az elnöki emelvényen helyet foglaltak: Schenk elnök, Bányai Jakab és Herresbacher József alelnökök, Erdi József pénztárnok, Reitter Ferenc egyleti titkár. A szónoklásra jelentkeztek feljegyzőével megbízottak: Goposa Róza és Schenk Irma kisasszonyok.

Következtek az előadások:

1. „A nemzeti őserő.” E őadja Szentgyörgyi Lajos fehértemplomi áll. elemi iskolai tanító. — Tétel e k:

1. Mivel a nemzeti őserő azon hatalmas tényező, mely az idő romboló hatásainak legbiztosabban ellentáll s így legcsalhatatlanabb biztosítéka további fenmaradásunknak: az legyen elengedhetetlen kötelességünk, életcélunk a jövőben is, hogy azt a gondjainkra bízott fiatalság körében tudatosra emeljük, szívembe kitörülhetlenül bevessük s meggyőzzük őket arról, hogy a ki annak szolgálatában áll, hazafiai kötelességet teljesít.

2. Köztudomásu dolog, s ezt a történelem is igazolja, hogy a nemzeti őserő kifejtése eddig megdöbbentően egyoldalú elbánásban részesült. Fajunk magára volt hagyatva; köznépünk milliói a szó teljes értelmében mellőzetésnek, sokszor elnyomatásnak voltak kitéve. Így eshetett meg az a szegény, hogy a fajmagyarság a saját hazájában, miéint a statisztika igazolja, a kultura lépcsőjének a harmadik fokára szállott. Nemcsak, hanem ennek tagjai, kiesve a nemzeti és történeti tudat sodrából, ezen meg eszen süllyedtek le az idegen elemekbe, bármely pillanatban készen arra, hogy saját hazájuk ellen sikra szálljanak. A „Délmagyarországi Tanítóegylet” tehát nemcsak hálás örömmel üdvözli jelenlegi tanügyi kormányunknak ama egyedül helyes nemzeti irányu munkásságát, mely szerint a fajmagyarságot mint honalapító s államfentartó vezérelemet a kultura első fokára emelni törekszik: hanem egyuttal ez ünnepélyes pillanatban szent fogadást tesz arra, hogy hű vezéreit követve, ezen nemzeti iránynak az általános tudatba való hozása, népszerűsítése és teljes sikere körül eszentul még fokozottabb mértékben közreműködni hazafiai kötelességének tartja.

Janda Ferenc (Perlasz) a következő pótindítványt teszi: A nemzeti őserő miként érvényesíthető az iskolában és az életben?

Ezen tétel kidolgozására ugyancsak előadót kérték fel. A többi tétel e k elfogadtattak.

II. Nagy szencációt keltett a második előadás:

A volt határvidék tanügye a magyar nemzeti állam szolgálatában. Előadó Molnár József pancsovai köze. elemi iskolai tanító. Előadó az érdekes anyagot igen figyelemre méltó módon dolgozta ki s pompásan előadott felolvasásában számos statisztikai adat nyomán annak bizonyítékát igyekezett szolgáltatni, hogy a tan-

ügyi eredmény volt határörvidéken távolról sem kielégítő. — Tétélei a következők:

1. A volt határörvidéken az összes népiskolák államosítandók.
2. A határörvidéken egy állami tanítóképződe állíttassék fel.
3. Az összes iskolák — most már államiak — osztottak és 6 osztályúak legyenek.
4. A volt határörvidéken szervezzen a miniszter kerületi tanfelügyelői állásokat, melyek természetesen a megyei kir. tanfelügyelő alá tartoznak.
5. Szerkesztessék a volt katonai határörvidék iskolái számára egy tisztán magyar történelmi olvasókönyv, melyből az ott népi esen előadott történelmi események és lelkesítő epizódok alapján a gyermek szíve lángoló hazaszeretetet és ragaszkodást tanul.

Steinbach Antal kir. tanfelügyelő szerint Molnár sokban túlzott. Szóló meggyőződése szerint a nemzetiségek Torontálmegyében örvendetesen magyarosodnak s ma már alig van tanító, ki ne bírná a magyar nyelvet. (Zajos éljenzés.) Hasonló értelemben nyilatkozott Sebestha temesi tanfelügyelő, ki épen a nemzetiségi tanulók osztályaiban látta a legszebb eredményt. Nem szeretné ezeket a tanítókat oly nyilatkozatokkal elkedvteleníteni, amilyeneket Molnár tett. (Helyeslés.)

Buding (Nagy-Óz) azzal az indítvánnyal bővítte ki Molnár javaslatát, hogy igyekezzenek az egylet azon, hogy a felekezeti képezdék megszüntessenek.

Molnár előadó nem akar Steinbach-al polemizálni, kit úgy szeret és tisztel, mint édes apját, de úgy van meggyőződve, hogy a tanfelügyelő szeretete más színben látja a dolgokat mint ő, ki statisztikai adatokból és közvetlen megfigyelésből merítette az előadásában felhozottakat. Nem az volt a célja, hogy a nemzetiségi tanítókat kedvét elvegye, hanem az, hogy meggyőzze őket arról, hogy rossz uton haladnak. (Zajos éljenzés és taps.)

Miután még Halász osztálytanácsos nyilatkozott Buding javaslatára ellen, előadó tétélei elfogadtattak.

3. Egy szép fekete leány lépett ezután a dobogóra, kit zajosan megéljenztek:

A kisedővoda és népiskola egymáshoz való viszonya. Előadó Bányai Ernésztin, nagybecskereki áll. óvodai tanító. — Tétélek:

1. A kisedővoda és népiskola neveléssel foglalkozó intézetek.
2. Mindkettő szem előtt tartja azon célt, mely szerint a gyermeket emberré, az emberi társadalom hasznos tagjává, a hazának hű fiává kell nevelni.
3. Mindkét intézet a szülői házat pótolja.
4. Az óvodai nevelést összehangzásba kell hozni az elemi iskolai neveléssel.
5. Hogy az óvók és tanítók magasabb hivatásuknak megfelelőhessenek, szükséges, hogy javadalmazásuk olyan legyen, hogy magukat egészen a nemes ügynek szentelhessek.
6. Ezen kisedővók és tanítók közti szellemi és anyagi közös érdek és kapcsolattal kívánatos, hogy kisedővók és tanítók közös egyleti működést fejtsenek ki.
7. Mondja ki tehát a D. T. E. nagygyűlése, hogy a kisedővók ügyét egész szívvel-lelkel magáévá teszi és a kisedővók anyagi és szellemi érdekeinek fokozottabb mértékben való istapolását kötelességének fogja ismerni.

Gopcsa Róza (Nagybecskerek) köszönetet mond a tanítóegyletnek, amiért keblére ölelte az óvónőket is. (Zajos derűség és taps.) Indítványt tesz, hogy alakítsanak külön kört s e végből jöjjenek össze délután az állami óvodában, s hol elnököt is fognak választani. (Falkiáltások: éljen Gopcsa Róza!) Végül felkéri pályatársait, hogy álljanak fel, hadd lássuk, hányan jöttek el.

A kisasszonyt lámpalázmertes improvizációjáért zajosan megéljenztek.

A tétéleket a kiegészítéssel együtt elfogadták.

4. Neveljünk. Előadó Onody Gusztáv torontóvárosi áll. isk. igazgató. — Tétélek:

1. Mai rendszerünkkel az utilitaris irányt követjük, mert nincs idealizmusunk. A nép tanító idealizmusa nem lehet egyéb, mint a szeretet, mert e nélkül nevelni nem lehet sem az iskolában, sem a társadalomban.
2. Intézetesék felirat a magas közoktatási kormányhoz az iránt, hogy tűzzön ki díjakat oly néptanítók jutalmazására, kik közművelő-

dési egyletek szervezése és vezetése körül kiváló érdemeket szereznek.

Kaufmann István (Béga-Szent-György) a két pont között ellentmondást lát. Ha idealizmust prédikálunk, ne kérjünk anyagi jutalmat azért, ami ugyis kötelességünk.

Előadó visszavonja a második pontot. 10 pernyi szünet.

5. A népi tanító és a magyarosítás. Előadó Révai Károly temesvári elemi iskolai tanító. — Tétélek:

1. Államiságunk s nemzeti egységünk megszilárdulása érdekében — mondja ki a „Délmagyarországi tanítóegylet“, hogy a népmagyarosítási mozgalmat melegen üdvöli, helyesli s célirányosnak tartja, azért tagjainak legmelegebben ajánlja; egyúttal minden rendelkezésre álló eszközzel elősegíteni és terjeszteni fogja.
2. Legyen minden tagja lelkes apostola a bazsziás eszmének s járuljon elő jó példájával.
3. Az egyleti elnökség, illetőleg a főkörök főnökségei legyenek központjai a nemes mozgalomnak, adják meg a kellő utmutatásokat, szolgáltsák ki esetleg a kellő nyomtatványokat az illető tagoknak s könyvitessék meg így az eljárást.
4. Végül keressék meg a magas kormány, hogy az eljárást egyszerűítsse, sőt a kötelező bélyeg eltörlése által díjtalanná is tegye.

A tétélek egyhangúlag elfogadtattak.

Truppel Károly (Fehértemplom) ismertette a „Védegyesület“ korszerű eszméjét, meglepő pártfogására ajánlva az egyesületnek. A nagygyűlés magáévá teszi, mire Lemle Miklós (Ferenchalom) előadása következett ily címmel: Anyakönyvi, életrajzi adatok a tanügy szolgálatában.

Az eszme életrevalóságára való tekintettel tétélei az egylet közlönyében közzétesznek és érdemleges határozat céljából a főkörök az ősi gyűléseken fogják tárgyalni.

A közgyűlés végül elhatározta, hogy az előadóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, az előadásokat pedig egész terjedelmükben kiadja az egylet hivatalos lapjában.

Elnök köszönetet mondván a meleg érdeklődésért, a nagygyűlést fél 2 órakor bezárja.

Lakoma.

Két órakor a tanítók s a vendégek a Weisz szálló éttermében gyűltek össze társas ebédre, melyen a hatóságok fejei is megjelentek. Az első felköszöntőt Schenk elnök mondta, magvas beszédben éltetvén a magyar királyt. (Zajos éljenzés.) Majd Bányai alelnök emelt poharat Wlassics kultuszminister és jelenlevő képviselőjének Halász osztálytanácsos egészségéért, ki viszont lelkes szavakban éltette a dél-magyarországi tanítóegyletet. Kaufmann István a zászlóanyát, Bayer Karolin urnőt, Révai K. pedig Steinbach tanfelügyelőt élteti, ki a tanítóknak mondott szellemes pohárköszönővel felelt. Szegfű Sándor (Nagybecskerek) Sebestha tanfelügyelőt, Reichné Steinbachot, Kesztelyi Rónay Jenőt és Molnár Viktor főispánokat, Ertl József Mattanovich polgármestert élteti, ki szívvelyes szavakban köszönetet mond a város vendégeinek megjelenésükért, arra kérvén őket, hogy tartsák meg Pancsovát kedves emléktűben. (Leikes éljenzés.) Schenk a sajtó képviselőit, dr. Ujvári a helyi bizottságot élteti, mit Martin Imre alelnök köszönt meg. Dr. Frankl felköszönti Faragó János, belgrádi igazgatót, Sebestha tanfelügyelőt pedig a tanítók leghűbb barátai, a lelkesek egészéért ülti pohárát. Legnagyobb bátás volt Russelek győri eperes, egy rendkívül rokonszenves arcú, ősz hajú de villogó szemű pap felszólalásának, ki igen szellemes és szívhez szóló felköszöntőt mondott a tanítóknak. Schwalbe evangélikus lelkész Zsilinszky államtitkárt, Faragó János dr. Frankl, Buding az előadókat élteti, míg Molnár József a mindnyájunkat egyesítő szeretetről elmélkedett gyönyörű beszédben.

A társaság 4 óra tájban oszlott széjjel.

Hangverseny. A nagy eső dacára, mely a rekkenő hőséget felváltotta, több százfői közönség vonult ki 7 óra tájban a lövöldébe, hol válogatott műsorral rendeztek hangversenyt. A terembe perze csak a közönség igen csekély része fért, a többiek —

miután időközben kiderült — a szép kertben helyezkedtek el. A község sorában a pancsovai notabilitásokon kívül ott voltak Rónay Jenő főispán és dr. Dellimanics alispán is, kik hivatalos elfoglaltságuk miatt csak az esti vonat jöhetett Pancsovára. A hangversenyt tánc követte, melyet az életveszélyes tolongás dacára reggelig jártak jó kedvvel.

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 11. Közigazgatási bizottság ülés. A villamos világítását ellátott gőzfürdő reggeli 6 óráig nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; minden délután zuhanyfürdő.

— A megyei tisztikar köréből. Torontálmegye főispánja Zsiraos Imre m. alispán-vevőt a perjámosi járásba szolgabírónak helyettesítette, Molnár Zoltán perjámosi szolgabíró a törökánizsai járásba, Keresztes György pancsovai szolgabíró a csenei járásba helyezte át, Petérdy Kálmán törökánizsai közig. fog. gyakornokot és tb. szbíróát pedig szolgabírónak a pancsovai főszolgabíró mellé helyettesítette.

— A klerus köréből. A csenádi egyházmegye elsőrangú plébánisjára, Csanádpalotára „Szeged népe“ népköltés-gyűjtemény megmentője: Kálmán y Lajos, a volt eleméri képlán neveztetett ki, ami azért is örvendetes, mert így Kálmánynak új tér nyílik irodalmi működése folytatására.

— Áthelyezés. Dr. Pap Géza nagykirályi járásbírósi aljegyző eddigi minőségében való meghagyás mellett a budapesti kir. büntető járásbírószékhez helyeztetett át.

— Halálozás. Mint őszinte részvételt értesülünk, súlyos csapás érte dr. Kuszing Jánost, a nagybecskereki orvosi kar egyik legkedveltebb tagját, a mennyiben édes anyja, Kuszing Anna meghalt. A megboldogultat, ki a saját körében általános népszerűségnek örvendett s kit mindenki szeretett áldott jó lelkéért, holnap helyezik örök nyugalomra.

— Gockler Lajos ügye. Gockler Lajost, kit vasárnap délután megfigyelés végett bezárástottak a központi József kórházba, tegnap délután Torontálmegye alispánjának intézkedése folytán kibocsátották onnan.

— Kézfogó. Juránovics Gyula, a szegedi „Európa“-szálló tulajdonosa, eljegyezte Erdődy Giza kisasszonyt, Erdődy Mártonnak, a Rózsa-szálló bérőljének bájos leányát.

— Segítség a kisgazdáknak. Az ország egy részében oly rendkívüli mérvben bekövetkezett jégverések által okozott kár lehető enyhítésére: hogy azon helyeken, hol a vetések teljesen elpusztultak, ezek alkalmas veteményekkel pótolhatassanak, a földművelésügyi miniszter intézkedett az iránt, hogy a jég által ilyen mértékben sújtott kisgazdák, akik alkalmas vetőmaggal nem rendelkeznek, köles-, muhar- és tarlórépa-maggal ugyanazon módzatok mellett elláttassanak, amint a múlt évi rossz termés következtében vetőmagban hiányt szenvedett kisgazdák a múlt őszi és idei tavasz folyamán ugyancsak a földművelésügyi miniszter által a szükségelt vetőmagban részesítettettek. A jég által leginkább károsított vidékekre ily állami támogatásra rendelt köles- és muharmag-szállítványok már utnak is indítottak.

— Kamarai választások. Temesvárról írják: A zajos iparkamarai választás eredménye a következő: összesen 766-an szavaztak 1381 választó közül. Rendes tagok lettek: Leyritz Árpád, Haller Antal, ifj. Steiner Károly, id. Steiner Károly, Joanovita Agost, Varga Lőrinc, Eckert János, Ludwig Mihály, Bozsák Mihály, Krauzer Béla, Schusster Márton, Schenk Flórián, Leth Lipót, Recht Emanuel, Albert Mihály és Gartner Rezső. Póttagok: Hart Károly, Ulrik András, Kalinovita Péter, Piffi Alajos, Hauerseer Ulrik, Adler Ignác, Manyu Demeter és Farkas István.

— Esküvő. Finkelstein Károly a Schlesinger és Polákovits cég főkönyveője tegnap vette oltárhoz Schosberger Malvin kisasszonyt, a nagybecskereki hőgyvilág egyik legszebb tagját. Az egyházi áldást dr. Klein Mór főrabbi adta a boldog ifju párra.

— A földmunkálatok megkezdése. Nehogy az állami és társulati földmunkálatok az aratástól a munkaerőt elvonják, a földművelésügyi miniszter még áprilisban elrendelte, hogy azon földmunkálatok, a melyeknél az aratással sohasem

189 foglalt gardas idő tekint munká munká befolya tovább hó vé vagy nélkü megen a föld folyam ban a megye mezőg munká igazolv nem k kezdett eliba ch gyöngg ezimasa Anak most az oles felteltel is? Nem mindjárt hozzá, és egyes elevevén esőmán ezeeA kapitá N országubvárró eset felé eg udvarb tehertehervo ezek h közödő lyán szintén nek er séggel volt u időz rohanó legutó a vá ugrani azonban nem v mert a alatt minden valahó jelzés emelte lokon vel hat folytat lyán k kodias sem koci marab berobo udvaro láták, tehert hangzo állók utolsó ugrott rek ij a born sem tö aludt jelentk gyors felej belül től K hosszu

foglalkozó „kubikos munkások“on kívül mezőgazdasági munkások is alkalmaztatnak, az aratási idő tartama alatt júliusban szüneteljenek. Most, tekintettel arra, hogy az aratáshoz a szükséges munkaerő általában biztosítva van s így a földmunkálatok folyamatba tétele az aratás menetére befolyással már nem lehet, tekintettel különösen továbbá arra, hogy a földmunkálatoknál a június hó végén előfordult zivatarok s jégesők miatt vagy önhibájukon kívül egyébként aratási munka nélkül maradt munkások keresetet találhassanak, megengedte a földművelésügyi miniszter, hogy a földmunkálatok már július hó 20-ától kezdve folyamatba tétessenek. Egyben utasította azonban a folyamterméni hivatalokat és társulatokat, hogy a kubik munkásokon kívül csak olyan mezőgazdasági munkásokat alkalmazzanak, akik munkásigazolvánnyal bírnak, s akik munkásigazolványuk tanúsága szerint szerződésességét nem követték el.

— „Meggyűt a leányom.“ Fáradt öreg ember igyekezett tegnap a rendőri folyosón. Ott van a kapitány, az elibe hajtozik az öreg, a ki már igen nagyon öreg és gyöngy, a hosszú vékony lábain alkalmasan tötyög a csizmaszár és a háta is hajlott, mint a viharhajtott vénának a törzse. Csösz volt a vén Mihály, míg birta magát, most „nyugdíjban“ van a városnál, azon nyugdíjban, mely az elesett szegényeknek jár hársponkint azon szomorú feltétellel, hogy boldulni azonban tilos...

Tán bizony a nyugdíjért kerüti elő az öreg most is? Nem a, más és igen nagy sorban van az öreg, ami mindjárt kitűdött a kapitány előtt, aki nagyot kiáltott hozzá, mert csak a „nagy beszédet“ érti már az öreg: — Mi köll öreg?

A vén „szegény“-nek igen mosolygós volt az arca és egészen másként szólt a hangja mint máskor, most elevenebb és csengőbb volt.

— Begyűttem tekintetes ur — aszondja...

— A kis pénzért ugye?

— Nem a, — nyomta a szót erősen a nyugalmazott vén csösz — épen csak ellenibe gyűttem.

— A pénz ellen? Hogy gondolja ezt kend?

— Mert azt is köszönöm, hogy eddig is adták, de mánn ezentul adgyák más szegénynek...

A kapitány nagyot nézett. No, nézd az öreg.

— Tán ternót csinált kend? — kiáltott a fülbe a kapitány.

Némi kevélykedéssel felelt a vén csösz:

— Nem a, hanem meggyűt a leányom Olájszországban.

— Gyorsvonat lokomotív nélkül. Kolozsvárról érdekes és nem mindennapi vasúti baleset hírért írják. Szombaton éjszaka, ugy éjféli felé egy tehervonat indult el a kolozsvári pályaudvarból a közeli Egeres állomásra, a hol hat teherkocsit akartak hozzacsatolni. Miközben a tehervonat lokomotívja a hat kocsi felé indult, ezek hogy, hogy nem, meglódtak és egyre fokozódó sebességgel kezdtek futni a lejtős pályán Kolozsvár felé. A lokomotív, a melyhez szintén néhány kocsi volt csatolva, szonnal utánuk eredt, de a hat kocsi olyan szédítő sebességgel száguldott végig a pályán, hogy leh tetlen volt utolérni őket. A lokomotív föl hagyott az üldözéssel, a teherkocsik pedig föltartóztatlanul rohantak tovább az éjszakában. Az egyik, a legutolsó ember is volt: Miklós fékező, a kinek a válságos pillanatban már nem volt ideje leugrani. Az esetleges katasztrófa elhárítására azonban ő sem tehetett semmit, mert a kocsin nem volt fék. Helyzete igen veszedelmes volt, mert az egyik ütközőn üt, Egeres állomásról ez alatt végig táviratoztak az egész vonalon, minden egyes állomásra, hogy tartóztassák föl valahogy a gardátlan vonatot. A vasúti örök a jelzésre talpfákat dobáltak a sínekre, torlaszokat emeltek, de hiába volt minden fáradság: a lokomotív nélküli gyorsvonat elementáris erővel hárított el, tört össze minden akadályt és folytatta vésztes útját az egyre lejtőző pályán Kolozsvár felé. Itt lázas gyorsasággal iparkodtak szabaddá tenni a sínpárokat. Még be sem fejezték a munkát, még néhány teherkocsi ott állott a síneken, a mikor már, hamarabb, mint hitték, borzalmas sebességgel berobogott a hat elszabadult kocsi és a pályaudvaron tehetetlenül álló emberek rémülten látták, mint rohannak neki a síneken maradt teherkocsiknak. Irtóztató recsegés, ropogás hangzott. A hat kocsi közül az első, a síneken állók közül pedig három izekre szúródott. Az utolsó pillanatban egy halotthalvány ember ugrott le: Miklós fékező. A pályaudvaron levő emberek ijátsággal vegyes csodálkozással néztek rá: a borzalmas uton, sőt még az összeütközés alatt sem történt semmi baja, mindössze a lámpája aludt ki. Nyugodtan lépett a főnök elé és mintán jelentkezett nála, arra kérte, hogy a reggeli gyorsvonattal küldjék vissza Egeresre, mert ott felejtette a holmiját. A hat kocsi körülbelül tízennégy perc alatt futotta be az Egeres-től Kolozsvárig hurdó, tízennégy kilométer hosszú pályát. Nagy szerencse, hogy utközben

vonattal nem találkozott, mert ebben az esetben nagy katasztrófának lett volna okozójává. Annak kiderítésére, hogy a kocsik miképp szabadultak el, megindították a vizsgálatot.

Nagybecskereki rablókrónika.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, július 6.

Rég akadt olyan pompás zsákmánya a nagybecskereki rendőrségnek, mint most, mikor Gavrilovics alkapitány éjjelt-nappalt egybetéve elcsípett egy betörő kompániát, megnéhány közveszélyes csavargót. Az utóbbi két esemény az alábbiakban következik:

I.

Kuvi János 15 éves csavargó szerette a jó élet, de a munkára nem volt semmi kedve. Ő az. Theodorovicsnál a Luther utcában ezért két ízben betört és elvitt számos ruhaneműt, mintegy 30 ft értékben, konyhaszerkeket, egy rézkatlant, meg más apróságokat, a mi éppen a keze ügyébe akadt. Azután Amerikában Schaller Vilmanál tett bejelentés nélküli látogatást, a hol a befőtteket vágta zsebre, illetve kosárba. Minthogy pedig a befőt gyümölcs különösen kompotnak jó, hát megdézsmálta a baromi udvart is. E özőleg valamivel Frey Rezső alkotmány-utcai lakását is megtisztelte, minek következtében lába kelt egy jó csomó fehéreműnek. Az első két helyen magában járt, az utóbbi betörést azonban nővére segítségével hajtotta végre.

Történt aztán, hogy Lormann Ferenc, a ki kollegája volt Kuvinak a semmittevésben, szintén az élet könnyebb oldalát kereste és egy sereg lopott csirkét vitt eladás végett Engli Lipótné zsebarusához. Itt találkozott Kuvival, a ki az út eladása irányában fáradozott s a beszélgetés tenorját az képezte, hogy „... hol lop-tad?“ El is mesélték hűsögesen egymásnak. A fizetésnél Lormann meglátta, hogy hol tartja Engli a pénzét s ezért vasárnapi virradóra kirabolta, elemelvén a szegény asszonynak 235 forintját, a mit elásozt a kioszk kert végén. Egy ideig feltűnően költek, a bózán kívül sok bort is ivott, a mi felkeltette a rendőrség gyanúját s elcsípték. Nem tagadt sokáig — még csak kezdő — sőt azt is elmondta, hogy Kuvi kollegája miket művelt. A pénzből azonban csak 186 ft volt még meg.

II.

Kalocsai Ferenc nagybecskereki pékmester mostoha fia Deák János benső barátságban élt Makai Gusztávval, Kecskeméti Andrásal és Kornis Andorral. Együtt szokták volt a napot lopni s e közben azon spekuláltak, hogy miképpen kellene hirtelen meggazdagodni? Kornis budapesti rovott alak volt s azt a tanácsot adta nekik, hogy kerüljenek csak fel a fővárosba, ott mesés cleső az élet és mindenki boldogul, ha egy kicsit is életvaló.

A terv csakhamar elkészült: Budapestre mennek. De ehhez pénz is kell ám! Nosza fel biztatták Deákot, hogy lopjon az apjától 50 frtot. Deáknek sem kellett sok biztatás s lopott 70 ft. Ennek öméré először lumpoltak egyet, aztán Deák Kornissal Nagyikinda felé, Makai Kecskeméttel pedig Tomesvár felé indultak el Budapest irányába. A tervet azonban felfedezte a szemfüles Gavrilovics alkapitány s most ismét teljes a kompánia a rendőrség fogdájában. Mindkét ügyet átteszik egyébként az ügyészséghoz.

Táviratok.

Minisztertanács.

Budapest, július 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A miniszterelnöki palotában ma volt a szünetidő megkezdése előtt az utolsó minisztertanács.

Vámtarifa.

Budapest, július 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az autonom vámtarifa előkészítésére egybehívandó szaktanácskozomány napjúl a kereskedelmi miniszter július 14 ét tüzte ki. — A gyűlés az új városháza közgyűlési termében fog megtartatni. Ma jelent meg a kereskedelmi miniszter terjedelmes könyve is.

A spanyol-amerikai háború.

Budapest, július 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Madridból jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy nem

kezdeményez béketárgyalásokat, hanem addig folytatja a háborút, míg egy spanyol katona létezik Cubán.

Budapest, július 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kingstonból jelentik, hogy a „Mária Terézia“ osztrák-magyar hadihajó 77 menekülővel oda érkezett. A hajó szemtanuja volt a tengeri ütközetnek s a rajta levők állítása szerint a spanyol hajóhad másfél óra alatt, dacára jó magatartásának, tönkre ment. Az égő hajók önként mentek a partnak, hol explodáltak. Az amerikai hajóhad sértetlen maradt, míg a spanyolok vesztesége óriási. — Cervera tengernagy elfogatott. Ripper sorhajókapitány 4 csolnakot küldött Santiagóba, hogy az osztrák magyarokat hajójára vitesse, mert a várost ma bombázzák.

Budapest, július 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Havannahból jelentik: Az amerikai hajók ma újból tüzeltek az erődökre. Több ház romba dőlt.

Budapest, július 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Madridból telegrafálják: A konzulok felkérték az amerikai parancsnokot, halassza el Santiagó bombázását, hogy a külföldiek, az asszonyok és a gyermekek eltávozhassanak. Az amerikaiak haladékat adtak tegnap délelőtt tíz óráig.

A tőzsdéről.

Budapest, július 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt lanyha az országos eső következtében.

Köttetett:

Buza szeptemberre	8.84— 8.86
Tengeri 1899 májusra	4.44— 4.45
Tengeri 1898 júliusra	5.13— 5.15
Tengeri augusztusra	5.10— 5.16
Zab szeptemberre	5.63— 5.65
Repeze augusztusra	12.14— 12.20

Hirdetések.

Alibunári főszolgabíróaságtól.

5326. kig. szám. 1898.

680—8.8

Pályázati hirdetmény.

A dobriiczai székhelyvel bíró körorvosi állás, melyhez Dobriicza, Ferdinándfalva, Iláncsa, Kis Margita és Számos községek tartoznak — lemondás folytán üresedésbe jött.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen, 1000 ft évi díjazással egybekötött állásra magukat helyettesítették óhajtik, hogy kelísen felszerelt és a szerb nyelv ismeretét jelző kérvényüket ide július hó 11 éig bemutassák.

Kijelentem, hogy az állás végleges betöltése a folyamatban levő járási körök rendezése után fog eszközöltetni és hogy a helyettes körorvos a látogatásokért és vényekért nappal 20, éjjel pedig 40 krt vehet, a szegényeket és a trachomásokat pedig ingyen köteles gyógykezelní. A körbe történendő utazásokra ingyenes előfogatok adatnak.

Alibunár, 1898. évi július hó 2-án.

Kajtár,
főszolgabíró.

Kávé

1 zsák elvámolva és bérmentve	
4 1/2 kg. Kuba kávé	6.50
4 1/2 kg. Jáva kávé	6.50
4 1/2 kg. Mocca kávé	6.50
4 1/2 kg. Gyöngy kávé	6.80
4 1/2 kg. Portorico kávé	5.80
4 1/2 kg. Santos kávé	4.50

valódisága garantirozva.

Stefano Belák

Fiume. 582—2.2

Torontáli helyi érdekű vasutak.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Oda.				Nagybecskerek - Zombolya.				Vissza.				Oda.				Szécsány - Versecz.				Vissza.						
Személyvonat		V.-v.		Személyvonat		V.-v.		Személyvonat		V.-v.		Személyvonat		V.-v.		Személyvonat		V.-v.		Személyvonat		V.-v.				
2.	6.	4.	12.	1.	7.	3.	5.	11.	202.	204.	212.	1.	7.	3.	5.	11.	202.	204.	212.	1.	7.	3.	5.			
I-III. osztály				T. H. É. V. 1.				I-III. osztály				I-III. osztály				T. H. É. V. 3.				I-III. osztály						
700	815	815	815	ind.	Bpest ny. pályaudvar	érk.	715	715	—	—	—	300	1000	432	ind.	Nagy-Becskerek-Bégapart (1)	érk.	847	847	—	—	—	847	—	—	—
142	1146	1146	1146	ind.	Szeged	érk.	1298	1298	—	—	—	505	—	—	ind.	Zombolya (1)	érk.	726	726	1107	855	—	1107	855	—	—
410	100	100	100	ind.	Nagy-Kikinda	érk.	1042	1042	—	—	—	754	1200	616	ind.	Szécsány (1)	érk.	713	713	1052	842	—	1052	842	—	—
—	—	—	—	ind.	Nagy-Becskerek (2)	érk.	—	—	—	—	—	807	1218	629	érk.	Bóka	érk.	710	710	—	—	—	—	—	—	—
300	—	1000	432	ind.	Nb. cskerek-Bpart	érk.	847	1142	536	1026	—	1235	—	—	érk.	Zsebely	ind.	712	712	1050	841	—	1050	841	—	—
309	—	1009	443	ind.	*Nbecskerek Gytelep	érk.	838	—	1133	527	1014	809	1214	631	ind.	Bóka	érk.	656	656	1031	825	—	1031	825	—	—
316	—	1016	452	érk.	Sándorudvar (2)	ind.	831	—	1126	520	1004	836	1231	651	ind.	Kanak	érk.	647	647	1020	817	—	1020	817	—	—
—	—	748	166	ind.	Pancsova (2)	érk.	1158	—	—	853	—	836	1241	701	ind.	O-Lécs	érk.	638	638	1009	808	—	1009	808	—	—
317	—	1017	453	ind.	Sándorudvar (2)	érk.	830	—	1125	519	1003	847	1251	718	ind.	Széchenfalva-Ráros Istvánvölgy	érk.	638	638	1009	808	—	1009	808	—	—
328	—	1028	508	ind.	Lázárföld	érk.	818	—	1114	508	949	859	101	728	ind.	Györgyháza	érk.	625	625	951	755	—	951	755	—	—
334	—	1034	516	ind.	*Pusztá Kenderes	érk.	811	—	1107	501	940	913	115	747	ind.	Uj Zichyfalva	érk.	618	618	937	743	—	937	743	—	—
341	—	1040	522	ind.	*Lajosmajor	érk.	805	—	1101	455	932	933	181	805	ind.	Nagy-Margita	érk.	603	603	935	733	—	935	733	—	—
343	—	1051	538	ind.	Szárca	érk.	754	—	1061	445	918	944	142	816	ind.	Laudontanya	érk.	554	554	915	724	—	915	724	—	—
405	—	1102	552	érk.	Szécsány (3)	ind.	741	—	1038	438	900	950	148	825	ind.	*Szivattyutelep	érk.	546	546	905	716	—	905	716	—	—
1024	—	219	904	érk.	Versecz (3)	ind.	515	—	—	—	645	1001	159	838	ind.	Bethlentanya	érk.	536	536	864	706	—	864	706	—	—
—	515	832	—	ind.	Versecz (3)	érk.	1024	219	904	—	—	1009	*207	*348	ind.	Temes-Paulis	érk.	527	527	844	*657	—	844	*657	—	—
416	815	1115	607	ind.	Szécsány (3)	érk.	731	904	1030	418	845	1018	215	859	ind.	Verseczrét	érk.	520	520	837	650	—	837	650	—	—
433	834	1132	628	érk.	Módos (4)	ind.	712	845	1013	356	822	1024	219	904	érk.	Versecz	ind.	515	515	832	645	—	832	645	—	—
—	—	120	900	érk.	Temesvár-Józsefv. (4)	ind.	—	—	835	210	551	1024	219	904	érk.	Temesvár-Józsefváros	ind.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
440	—	1145	650	ind.	Módos (4)	érk.	711	—	—	340	815	129	—	—	érk.	Budapest nyugati pályaudvar	ind.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*449	—	1156	702	érk.	Fény	érk.	701	—	—	381	803	740	—	—	érk.	Báziás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
500	—	1207	717	érk.	Párdány	érk.	650	—	—	319	749	294	600	1132	érk.	Gattaja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
512	—	1220	733	érk.	Jánosföld	érk.	687	—	—	306	732	—	—	—	érk.	Temes-Kubin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
521	—	1230	745	érk.	Ó-Telek	érk.	627	—	—	256	719	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
531	—	1240	758	érk.	Óregfalva	érk.	617	—	—	246	706	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
541	—	1250	811	érk.	Torontál Ujvár	érk.	607	—	—	236	652	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
559	—	108	833	érk.	Csena	érk.	554	—	—	223	635	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*607	—	116	848	érk.	*Kurjácska	érk.	540	—	—	209	617	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
614	—	123	854	érk.	Kécsa	érk.	534	—	—	208	609	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
622	—	*129	903	érk.	Klári	érk.	526	—	—	*155	559	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
687	—	143	922	érk.	Uj-Zombolya	ind.	512	—	—	143	542	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
643	—	149	930	érk.	Zombolya	ind.	505	—	—	135	533	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
937	—	406	1238	érk.	Szeged	ind.	142	—	—	1146	209	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
125	—	740	715	érk.	Bpest ny. pályaudvar	ind.	700	—	—	815	830	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
314	—	651	—	érk.	Temesvár-Józsefváros	ind.	—	—	—	—	410	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jelmagyarázat. *) Feltételes megállás fel- vagy leszálló utasok számára! Megjegyzések. 1. Az állomásnak neve mellett balról álló időadatok feliról lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandók. — 2. Az indulási és érkezési idők közép-európai időre vonatkoznak. — 3. Az éjjeli idő, esti 600 órától reggeli 559 perczig, a kisebb betűkkel vannak nyomtatva; a gyorsvonatok által közvetített csatlakozások időadataiban az órák vastagabb számjegyekkel vannak nyomtatva.